

in podedovanega premoženja tako „jezno“ študiral, da je bil povsod prvi. A bil je vedno sam, nihče ga ni videl veselega. Ko je dovršil srednje šole, podal se je na više, toliko sem zvedel po gospodu M., s katerim sva tu pa tam naletela se. Sam nisem imel prilike brigati se za take reči.

Slava dr. Grabarja kot zagovornika je v tem rastla tako, kakor po mastnih pravdah premoženje njegovo.

(Dalje prihodnjic.)

Naši dopisi.

Iz Trsta 9. junija. (Poziv.) „Slovansko podporno delalsko društvo“ ima v nedeljo 15. junija ob 10^{1/2} uri svoj občni zbor, v katerem bode predsednik gosp. Ivan Dolinar poročal o društvenem stanju in se volil odbor. Poziv k temu zboru spremlja predsednik s sledečim vabilom: „Slovenski delalci iz Trsta in okolice, prilika Vam je zdaj dana, da pomagate drug drugemu. Jako znamenarjen je bil doslej slovenski delalec in rokodelc, ni imel podpore od nobene strani, ako pa je bil v laškem društvu, moral je požirati v tujem jeziku besede, katerih še dobro umel ni. Svojih otrok ne more slovenski nepremožni delalec gojiti v materinščini, ker mu pomanjkuje sredstev, zatoraj bo zdaj prilika dana slehernemu, da se s pomočjo krepkega društva vse to doseže v delalskem stanu, da bode slovenski delalec tudi imel priliko se izobraževati v materinem jeziku in da bode imel pomoč od društva v vsaki nezdigi. Slovenci, stopite mnogobrojno v društvo, vabite svoje prijatelje in učitelje, da iz malega raste veliko; z malim začnemo, ali nadejamo se vspeha, ki bo dobrote sipal še našim potomcem. Bodimo vsi za enega in eden za vse.“

Iz Celovca 7. junija. — Da ne misli svet, da smo Korošci popolnem zaspanci o velevažnih volitvah za državni zbor, naj poročajo tudi „Novice“ svojim čitateljem, da se je tu ustanovil „katoliško-konservativni deželni volilni odbor za Koroško“. Ker smo Slovenci sami prešlabi, da bi zmogli pri volitvah, se moramo združiti s pošteni Nemci, katerih program v političnem oziru je tudi naš program. Navedeni „katoliško-konservativni volilni odbor“ je ravnokar razposlal nemški oklic do volilcev, ki se naslanja na volilni oklic, ki ga je razglasil pod vodstvom grofa Hohenwarta na Dunaji stoječi volilni glavni odbor konservativne stranke, in sklepa s pozivom: „Na volišče tedaj! Nobeden naj ne ostane doma; vsak naj pride; nobeden naj se ne dá odvrniti po obljubah ali družih zvižajah nasprotnikov naših! Naš klic je: za Boga, cesarja in domovino!“ Ta naš koroški volilni odbor pa stavi kandidate le za kmetijske občine, ki volijo 5. julija, in za veliko posestvo, katero voli 10. julija. Mestom in trgom, ktere je laži-liberalizem uže hudo oblizal, in takim, kjer je čustvo narodnosti slovenske zadušeno, ni volilni odbor stavil nobenih kandidatov, ker bilo bi to — bob metati v steno. — Katoliško-konservativnega odbora kandidate so za kmetijske občine: 1) za celovško-velikovški okraj: c. kr. profesor Andrej Einspieler, 2) za špital- in sv. mohorski okraj: c. kr. notar dr. pl. Aichennegg, 3) za belaško-borovljiški okraj: dekán Friderik Neste, 4) za vošperško-št. vidski okraj ne imenuje odbor nobenega kandidata, ampak le zaupanje izreka, da lavantinski okraj si, kakor dozda, bode gotovo poiskal pravega moža „den richtigen Mann“, in da Lavantincem potem se bodo pridružili tudi Št. Vidci. Velikim posestnikom pa volilni odbor nasvetuje bar. Franca Reyer-a, velikega posestnika in c. kr. ministra-rezidenta. Ali bomo zmagali s katerim nasvetovanim kandidatom ali ne, je še dvomljivo, kajti nemčurji in liberalubi so pri nas grozoviti.

Iz Celja 6. junija. — Binkoštni ponedeljek smo na Teharjih obhajali sedemdesetletnico enega naših najvrlejših mož, bralcem „Novic“ že zdavnej znanega narodnega pesnika Antona Grabiča, bivšega mlinarja in posestnika v Zapečah pri Teharjih. Anton Grabič, v Levču leta 1809. rojen, ni hodil v nobeno šolo; bile so šole takrat še redke; brati so ga naučili njegov oče; pozneje pa se je iz lastnega veselja v branji in pisanji slovenskega jezika bolje izuril. On je eden najstarejših naročnikov in častiteljev „Novic“, katere je gospodarjem pri vsaki priložnosti živo priporočal, ter zmerom očitno pripoznaval, koliko koristnega da se je iz njih naučil. Anton Grabič je zložil veliko slovenskih pesmi, katerim je večidel tudi napeve pridjal. On je kot pravi narodni pevec že zdavno znan in priljubljen. V njegovi hiši najdeš zraven slovenskih časopisov veliko slovenskih knjig raznovrstnega obsega. On je zmerom rad bral in se rad učil; bil je umen, zgleden gospodar. Pred 8 leti je gospodarstvo hčeri in zetu izročil, ker je po dolgi bolezni oglušil, — zdaj živi v miru v Celji. K sedemdesetletnici je povabil razun svoje rodovine tudi več svojih starih znancev in prijateljev različnih stanov. Veseli družbi je v daljšem govoru telesno zdaj še prav krepki starček humoristično razlagal važnejše dogodke svojega dolgega življenja; — pravil je, kako je še kot otrok Francoze, ki so plenili, iz hiše prognal; kako si je že kot mali fantič s piškalko in s petjem denarje zasluževal; povedal resne in težavne tečaje svojega življenja. Potem pa je s krepkim glasom zapel daljšo novo zloženo pesem o svojem lastnem življenji. Nagovori, napitnice in petje je pristrčno razveseljevalo zbrano družbo do pozne noči. Mi pa želimo priljubljenemu starčku in narodnemu pevcu še mnogo zdravih in veselih let*), in ga pri tej priliki javno prosimo, naj bi svoje pesmi in druge spise zbral in uredil, ter jih potem kakemu slovstvenemu društvu ali pa kakemu slovenskemu pisatelju izročil, da se na zadnje ne pogubé.

Iz Ljubljane. — Valovi volilnega gibanja tudi pri nas v taboru narodnem in taboru nemčurskem čedalje višje kipijo. Razloček med uim in tem je pa velik ta, da narodnjaki delajo s polnim zaupanjem v zmago, nemčurji pa v popolnem obupu. Naši pododbori pridno sklicujejo shode volilcev, da izvemo njihovo mnenje o poslancih. Tako je bil preteklo nedeljo veliki shod volilcev v Postojni, ki so po kratkem razgovoru gosp. Adolfa Obrezo, posestnika v Cerknici in bivšega deželnega poslanca, sprejeli za kandidata v državni zbor. — Isto tako je bil shod v Trebnem, katerega so se udeležili volilci iz Št. Ruperta, Mirne, Žužemberka, Zagradca, Ambrusa, Dobrniča, Velike Loke, Ajdovice, Hinj in Trebnjega, ki so enoglasno za poslanca trebanjsko-kočevskega okraja si izbrali gospoda grofa Josipa Barbota. Pripravljajo se shodi tudi v Novomestu in drugej. V Ljubljani je prihodnjo nedeljo popoldne shod, kamor so v čitalnico povabljeni zastopniki pododborov, za mesta in trge dolenjske, in pa za mesta in trge gorenjske in notranjske. Posebne važnosti pa je tudi poziv gosp. grofa Hohenwarta,

*) Tudi „Novice“ se prav iz srca pridružijo tej želji in z g. pisateljem vred kličejo: Bog nam poživi še mnogaja leta našega vrlega Antona Grabiča! On je eden izmed tistih kmetijskih posestnikov, ki so poduke „Novic“ jeli dejansko izpeljavati in napredek kmetijstva širiti tako očitno, da uže pred mnogimi leti je graška „Tagespost“, če tudi zagrizena nemškutarica, javno pripoznala, da slovenski kmetje dobro obdelujejo polje, ki se ravnajo po podukih „Novic.“ Dobro še se spominjamo, da jih je imenovala „Novice-Bauern.“ Še enkrat tedaj: živio naš Anton Grabič. Vred.

ki ga je ravnokar razposlal mnogim velikim posestnikom kranjskim, v katerem jih v pogovor vabi v dvorano „hotela Europa“ v Ljubljani 2. dne julija. Grof Hohenwart, katerega ponosno imenujemo našega poslanca, voli v skupini velikih posestnikov kranjskih in iskreno želi sporazumljenja s svojimi sovolilci na čast in veljavo velikega posestva. Naj našim bralcem par vrstic grof Hohenwartovega poziva priobčimo, ki v soglasji s tem, kar „Novice“ v drugem današnjem članku pišejo, kaže potrebo, da veliko posestvo v Avstriji sploh se vstopi drugače, kakor je zadnja leta stalo. „Und wenn wir nun fragen — beremo v navedenem pozivu grofa Hohenwarta — ob der Grossgrundbesitz im Grossen und Ganzen seine hohe Aufgabe erfasst und erfüllt habe, so beantwortet ein einfacher Rückblick auf die Verhandlungen und Abstimmungslisten des Abgeordnetenhauses diese Frage leider mit einem entschiedenen Nein. Seine conservative Natur verleugnend hat sich der Grossgrundbesitz in politischer und nationaler Beziehung der herrschenden Partei angeschlossen und anstatt die Gegensätze zu mildern und zu versöhnen, zu ihrer Verschärfung sehr wesentlich beigetragen; er hat so selbst das Schicksal über sich heraufbeschworen, das jede Institution, die ihrem Zwecke nicht entspricht, früher oder später ereilt; er hat seine eigene Existenzberechtigung in Frage gestellt und heute bereits wird seine Beseitigung von einem Theile seiner selbst gewählten Bundesgenossen gefordert, von Anderen als Compensations-Object behandelt, für welches man Zugeständnisse in anderer Richtung zu gewähren und einzutauschen bereit wäre. Es scheint mir daher die höchste Zeit, dass der bisher beschrittene, verhängnisvolle Weg verlassen, und der Grossgrundbesitz wieder jener grossen, vemittelnden Aufgabe zugeführt werde, die ihm durch unsere Verfassungs-Einrichtungen zugeordnet ist und in welcher allein er seine Existenzberechtigung, seine Kraft und Sicherung gegen jeden Angriff wieder finden wird.“ Nadjamo se, da ta klic ne ostane klic vpijočega v puščavi.

Kaj pa počné nemčurska stranka, ki si lažnjivo priklada ime ustavoverstva? No, tudi njeni kolovodji delajo na vse kriplje, kličejo svoje privržence v shode in robnijo v svojem „Tagblattu“, da vse vprek letí. Pa zakaj? — zato, ker jim vse tako razpada, vse tako na dvoje gre, da skor nobeden prejšnjih njih ljudi ne mara kandidat biti za poslanstvo, in če tudi pravi, da prevzame butaro ustavoversko, pa se iz njegovega taborja hipoma slišijo glasovi: tega „špítalarja“, tega „Hotschewarja“, ki ga nikoli ni na Dunaji etc. jaz ne volim.“ Klicali so v nedeljo 8. dne t. m. svoje privržence iz cele dežele v shod v kazino, al gospodje Dežman, Schrey in Kaltenegger šteli so „die Häupter ihrer Lieben“, pa jih našteli le — celih 25. — Vrzi ribo iz vode na suho, pa imaš zdaj nemčurje naše — brez uradnikov, katerim je prepovedano zvonec agitacij nositi pri prihodnjih volitvah. Kakor pa ustavoverska stranka razpada, tako hudo peša tudi njen leibblatt „Tagblatt“, kajti vredniku Müllerju so dali „laufpass“ in na njega mesto pride 15. dne t. m. neki dr. Kraus iz Gradca, sodelovalec graške „Tagespošte“. S to premembo mislijo na noge spraviti mrtudno kljuse, pa ne bo šlo: Avstrija potrebuje mirú, — ta pa se more doseči z vso drugo sistemo, kakor je sedanja, ki državo tira v propad.

— (Iz seje deželne odbora 6. junija.) Prošnjo glavnega odbora za obdelovanje ljubljanskega močvirja c. k. ministerstvo poljedelstva, naj bi ono poslalo na državne stroške komisijo strokovnjakov močvirje ogledat, da bi se po tem ogledu in izreku strokovnjakov postavila načela za postopanje pri osuševanju in ob-

delovanju močvirja, je deželni odbor deželni vladi s priporočilom izročil; — o prošnji občine Metliške za 2 volilna razreda se je deželni odbor v svojem odgovoru na dotični dopis deželne vlade izrekel za 3 volilne razrede; — deželni komisiji za odvezo zemljišč je deželni odbor odgovoril, da se vjema z njenim načrtom postave, po kateri bi tisti, ki se do postavno odločenega časa ne oglašijo pri odvezni komisiji za uravnavo svojih pravic in terjatev, morali sami stroške pozneje napovedane trpeti.

— (Iz seje družbe kmetijske 8. dne junija.) Odborniku gosp. Jos. Seunig-u se enoglasno zahvala izreka za njegov trud pri zadnjem nakupovanju muriških goved, po katerih se je naša dežela zopet pomnožila z lepim plemenskim blagom. — Pismo c. k. deželnega predsednika viteza Kaline, v katerem se družbi kmetijski s toplo besedo zahvaluje, da ga je izvolila za častnega uda, se vzame radostno na znanje. — Odboru se poroča, da je pisarnica programe obravnava, ki jih bodo vinorejci imeli pri shodu in vinski razstavi na Dunaji 22., 23., 24. in 25. dne septembra, razposlala vsem podružnicam našim, kjer se vino prideluje, z vabilom v udeležbo. — Brali so se trije dopisi sl. ministerstva kmetijstva in sklenilo, da vse zadeve dotičnih dopisov pridejo v prihodnji seji v obravnavo subvencijskemu odboru. V enem dopisu sl. ministerstvo družbi kmetijski naznanja, da od leta 1880. naprej ne more več državne podpore dajati družbi goriški in kranjski za vzdrževanje sirarskega voditelja; v drugem dopisu dovoljuje se družbi za letošnje leto 500 gold. podpore za podkovsko in živinozdravsko šolo, 200 gold. za potovanjsko podučevanje v vinoreji gosp. R. Dolencu, vodji Slapenake vinorejske šole, 1000 gld. pa za nadaljevalni nauk v kmetijstvu, nakup učnih pripomočkov in za podučne tiskovine, za katere je družba prosila 400 gold. — Druge prošnje (kakor za ustanovitev kmetijske šole, za predrugačenje učiteljske pripravnice z ozirom na kmetijski nauk, za štipendije rojakom našim na viših kmetijskih šolah, ustanovitev stalnega popotnega kmetijskega učitelja) se zdaj, kakor dopis sl. ministerstva pravi, niso mogle vslišati. V tretjem dopisu je dovoljeno 500 gold. za nakup semena rigajskega lanú, 200 gold. za nakup ovác, 400 gld. za okrajno razstavo goveje živine v Postojni, 2000 gold. za nakup plemenskih goved, za vodnjake, mlekarstvo (sirarstvo) in namene premij, 300 gld. za premije pogozdovanja in napravo živih mej. Ostalih prošinj za čebelorejo, za prešičjo rejo, za kovanje družbenih medalij ministerstvo letos ni vslišalo. Kakor gori rečeno, bode subvencijski odbor, kateremu pristopita zastopnik c. k. deželne vlade in zastopnik deželnega odbora, v prihodnji seji določil, kako se porabijo navedene podpore. — Vitezu Schneid-Treuenfeldskemu, posestniku grajščine Zapriške, se topla zahvala izreka za požrtvovalno zastopstvo pri svečanosti sreberne poroke. — Za dejanskega uda je bil sprejet gosp. Rajm. Kastelic, revident pri c. kr. računovodstvu. — Konečno omeni dr. Bleiweis, da posebno lepi, 3 leta stari junec muriškega (štajarskega) plemena, ki ga je na lanski dražbi g. Vode kupil za gospodarstvo tukajšnje bolnišnice in je bil unidan v „Novicah“ na prodaj ponujan, še ni kupca našel. Odbor obžaluje, da ga ni uže kak veliki posestnik ali kaka občina kupila, ker bilo bi res škoda za tako lepo živinče, ko bi se prodalo mesarju.

— (Veliki zbor Vincencijeve družbe) 18. maja je bil po poročilu „Danice“ dobro obiskan; tudi gosp. knezoškof so se ga udeležili. Velečastiti društveni predsednik in prednik šenklaške konference gosp. dr. Gogala je pričel zborovanje z lepim ogovorom, v katerem je raz-

ložil jako vspešno delovanje družbe ter željo izrekel, naj bi se število podpornikov čedalje množilo. V istem smislu je govoril prečastiti gosp. prošt dr. Jarc kot predsednik šentjakobske konference. Zvedeli so pričujoči, da je konferenca sv. Nikolaja imela preteklo leto v prid ubogim 2300 gold. Tako je na pr. samo kruha razdelila za 680 gold. 80 kr., moke za 568 gold. 82 kr., kave in sladkorja za 217 gold. 89 kr., mesa za 33 gl. 25 kr., laškega pšena za 17 gl. 55 kr., pri stanovnici pomagala s 127 gold. 72 kr. itd. — Konferenca sv. Jakoba pa je razdelila preteklo leto kruha za 687 gold., moke za 351 gl. 37 kr., kave in sladkorja za 185 gl. 10 kr., mesa za 25 gl. 76 kr., mesne juhe bolnikom za 17 gl. 75 kr., pri stanovnici je pomagala z 42 gold. 50 kr., — tudi je pomagala s potnino, z zdravili, obleko, knjigami itd. — Tudi azil, ki ima 40 dečkov pod svojim zavetjem, lepo napreduje.

— (Odlikovanja.) Presvitli cesar je s sklepom od 3. dne t. m. po vseh deželah poslavil posamezne možé in društva ali korporacije, ki so zaslužno delovale pri lanski mobilizaciji ali pri podpornih napravah ranjenih in bolnih vojakov. Med odlikovanimi nabajamo tudi g. Rud. Endliherja, c. kr. okrajnega tajnika, in gosp. Martin Schweigerja, župana v Starem Trgu, ki sta dobila zlati zaslužni križ, — gosp. Leop. Deklevo, župana v Košani, gosp. Jan. Ložarja, župana v Trzinu, gosp. Jož. Karaseka, župana v Studencu, in gosp. Jož. Pavliča, župana v Lukovci.

— Gosp. Emil Gutman, koncipijent pri finančni prokuraturi v Gradcu, je imenovan za adjunkta pri ljubljanski prokuraturi.

— (Za notarja v Logatec) pride gospod Ignacij Gruntar, goriški Slovenec in značajni rodoljub.

— Pri sv. birni jih je bilo o binkoštih 1061, med temi iz tujih škofij 6.

— Gosp. Lambert Lukman, znani bivši trgovec in nekdanji predsednik zbornice kupéijske, je po dolgi bolezni 5. dne t. m. umrl, 81 let star.

— V Dalmacijo in Hercegovino je oskrbnništvo vrta družbe kmetijske poslalo uže več od tam naročenega kmetijskega orodja; uni teden je v Hercegovino zopet šlo čvetero Cugmajerjevih plugov. Bošnjaki in Hercegovinci res krvavo potrebujejo drugačnega kmetijskega orodja; njihov plug, na priliko, je še danes tak, kakor je bil pred stoletji; 4 ali celó 6 živinčet vpregajo v svojo okorno mašino, s katero imajo tudi 2 človeka opraviti ali celó 4.

— Goriška „Soča“ v svojem 23. listu prinaša „odprto pismo“ gosp. prof. Povšeta, v katerem se odpoveduje predsedstvu društva „Sloge“, katero so mu izročili rodoljubi tamošnji. Odpoveduje se pa značajni in za korist skupne naše domovine uže več let delalni narodnjak zato, da se umakne tudi kandidaturi za poslanstvo in ne dá razporu povoda o sila važnih volitvah, dostavlja, da se sam ni spenjal po mandatu poslanstva, katero mu je prostovoljno bilo ponujano od mnogih cenjenih mož. „Daj Bog“, — tako sklepa prof. Povše svoje pismo — „da se razburjeni duhovi sedaj potolažijo!“ — Tudi nam ta vroča želja v srci klije, — al bojimo se, da narodnega razpora o volitvi še ne bode konec, kajti dozdeva se nam, da goriški naši bratje imajo „Slogo“ le na papirji, v dejanji je ni, vsaj če jo sodimo po dopisu iz Gorice v 154. listu „Politike“.

— Nov udarec za nemškutarsko stranko kranjsko je propad kamniškega župana Kecelna, ki je bil pri zadnjih volitvah od nemčurske stranke v deželni zbor

posiljen. Ta mož je zdaj hipoma ob vse zaupanje meščanov kamniških.

— (Telegram) iz Mokronoga od 10. dne t. m. prinaša nam tužno poročilo, da je na grajščini Radelci 9. dne t. m. gosp. Henrik grof Barbo, stareji sin občespoštovanega našega rodoljuba grofa Barbota, po kratki bolezni umrl. — Naj preblagi gospod bode uverjen srčnega sočutja vse naše domovine o tej britki izgubi!

— (Posebni železnični vlaki) gorenjske železnice se pričnó 15. dne t. m. ob nedeljah in praznikih.

— („Sokol“) napravi svoj prvi letošnji izlet na Ostri vrh pri Zalogu prihodnjo nedeljo.

— (Javna zahvala.) V imenu pevskega zbora ljubljanske čitalnice izrekamo najtoplejšo zahvalo za slovesni in prijateljski sprejem pri izletu v Borovnico 8. t. m., osobito pa gosp. grajšaku Karolu Galè-tu v Bistri, gosp. Ignaciju Jelovšeku na Vrhniki, gospodom odbornikom „bralnega društva“ v Borovnici in vsem Vrhniskim, Bistriškim in Borovniškim narodnjakom.

Za pevski odbor:
Dr. Karol Bleiweis.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — „Wahlbewegung“, „Wahlbewegung“ — to ti je beseda, ki jo zdaj vidiš na vsaki strani vsacega časnika. Prav tako! Naj bi le novi državni zbor Avstrijo rešil preteče jej pogube!

Ogersko. Iz Budapešta. (Tisza dolžén veleizdajstva.) „Magyar-ország“, prvi list združene opozicije magjarske, odkril je izdajo, katere se je ukrivičil predsednik ogerskega ministerstva Tisza. Dotični list dokazuje s zakonikom v roki, da je Tisza učinil veleizdajstvo z tem, da je dopustil, da se je koval sreberni denar, dva goldinarja vredni, v spomin sreberne poroke cesarjeve. „Magyar-ország“ trdi, da v 7. članku postave od l. 1868. ni nikakoršnega sledú o izdavanju skupnih srebernih denarjev po 2 gold., da se tedaj tak denar sme kovati samo z dovoljenjem obeh postavodajnih državnih zborov, to je, peštanskega in dunajskega zbora. Ker pa Tisza ogerskemu zboru ni predložil kovanja omenjenega srebernega tolarja, je jasno — po mislih imenovanega časnika — da je to flagrantno žaljenje ustave in deželnih zakonov. — Minister Tisza bo temu strašilu nasproti vendar le prav mirno spal.

— Tukajšnji zbor še zboruje, pa konča kmalu svoje delovanje. Druga sesija se začne 2. oktobra; takrat bo menda sklican tudi dunajski državni zbor.

Rusija. Iz Petergrada 9. junija. Danes dopoldne je bil obešen oni Soloviev, ki je hotel cara umoriti. Bilo je mnogo ljudstva vpriča; duhovnika ni hotel, ki bi ga z Bogom spravil.

Žitna cena

v Ljubljani 4. junija 1879.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 15 kr. — banaške 9 gold. 14 kr. — turšice 4 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 93 kr. — rži 4 gold. 55 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 39 kr. — ajde 4 gold. 39 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 3 gold. 95 kr. 100 kilogramov.